



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 346/2019-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Šrobárova 2, Košice, IČO 00 397 768, zastúpenej spoločnosťou Sýkora – advokátska kancelária, s. r. o., Zoborská 13, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Matej Sýkora, vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 S 66/2017, 1 S 173/2017, 1 S 174/2017, 1 S 175/2017 z 29. júna 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžfk 62/2017 z 20. júna 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. septembra 2019 osobne doručená ústavná s'ťažnosť Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Šrobárova 2, Košice, IČO 00 397 768 (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej spoločnosťou Sýkora – advokátska kancelária, s. r. o., Zoborská 13, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Matej Sýkora, vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 S 66/2017, 1 S 173/2017, 1 S 174/2017, 1 S 175/2017 z 29. júna 2017, ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžfk 62/2017 z 20. júna 2019.

2. Z ústavnej s'ťažnosti vyplýva, že s cieľom zabezpečiť realizáciu projektu s názvom „*Centrum excelentnosti pre výskum aterosklerózy (CEVA)*“, kód ITMS: 26220120040 (ďalej len „projekt“) s'ťažovateľka 5. januára 2010 uzatvorila s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), zastúpeným Výskumnou agentúrou (ďalej len „agentúra“) ako sprostredkovateľským orgánom ministerstva ako riadiaceho orgánu, zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, na základe ktorej bol schválený nenávratný finančný príspevok pre s'ťažovateľku v celkovej výške 2 642 573,17 € na účely realizácie projektu. Zmluva bola uzatvorená v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 528/2008 Z. z.“), a to potom, ako bola s'ťažovateľke rozhodnutím schválená žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku.

3. V nadväznosti na opätovnú administratívnu kontrolu zadávania nadlimitnej zákazky na zabezpečenie dodávok tovaru s názvom „*Spotrebný materiál pre bio-medicínsky výskum*“ došlo k vydaniu správnych aktov označených ako „*VEC: Aktualizácia Správ o zistenej nezrovnalosti*“, ďalej ako „*Žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov projektu 26220120040*“ č. spisu P 971/2017-073, č. záznamu A 697/2017-062 z 25. januára 2017, tiež ako „*Správy o zistenej nezrovnalosti*“ N21500116/O02, N21700121/S01, N 21700126/S01, N 21700130/S01 z 25. januára 2017 a napokon ako „*Žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov*“ č. 26220120040/Z03/01, 26220120040/Z04, 26220120040/Z05, 26220120040/Z06 z 25. januára 2017 (ďalej všetko ako „správne akty“). Tieto správne akty vydala agentúra.

4. Sťažovateľka žalobou z 31. marca 2017 podanou proti ministerstvu ako žalovanému 1 a agentúre ako žalovanej 2 žiadala o preskúmanie zákonnosti označených správnych aktov. Konanie bolo na krajskom súde vedené pod sp. zn. 1 S 66/2017, 1 S 173/2017, 1 S 174/2017, 1 S 175/2017.

5. Uznesením krajského súdu sp. zn. 1 S 66/2017, 1 S 173/2017, 1 S 174/2017, 1 S 175/2017 z 29. júna 2017 bola žaloba sťažovateľky odmietnutá v celom rozsahu ako neprípustná podľa § 98 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku. Krajský súd odmietnutie žaloby odôvodnil tým, že napadnuté správne akty samy osebe nepredstavujú zásah do práv a právom chránených záujmov sťažovateľky, keďže nie sú konečným rozhodnutím správneho orgánu – individuálnym správnym aktom o jej právach a povinnostiach, ale iba opatrením predbežnej povahy, a preto nepodliehajú súdnemu prieskumu v rámci správneho súdnictva.

6. Proti uzneseniu krajského súdu sťažovateľka podala kasačnú sťažnosť. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžfk 62/2017 z 20. júna 2019 doručeným sťažovateľke 15. júla 2019 bola kasačná sťažnosť zamietnutá. Najvyšší súd sa v plnom rozsahu stotožnil s argumentáciou krajského súdu a odkázal na svoje skoršie rozhodnutia, v ktorých už dospel k záveru, že správa o zistenej nezrovnalosti, ale ani žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov ako také nepodliehajú súdnemu prieskumu v rámci správneho súdnictva,

pretože samy osebe nepredstavujú zásah do práv a právom chránených záujmov kontrolovaného subjektu. Ide len o výzvu na dobrovoľné plnenie oznámenej (nie uloženej) povinnosti na základe zistených (iba tvrdených) skutočností.

7. Sťažovateľka je toho názoru, že uvedenými uzneseniami všeobecných súdov došlo k porušeniu jej označených práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu, keďže závery týchto uznesení sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a tak zároveň z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné.

8. Za nesprávne právne posúdenie veci sťažovateľka považuje záver všeobecných súdov, podľa ktorého žiaden z dotknutých správnych aktov nie je takým správnym aktom, ktorý by mohol mať za následok ujmu na jej subjektívnych právach.

9. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje:

„Ako vyplýva z § 27a zák. č. 528/2008 Z. z. ak riadiaci orgán zistí porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, môže vyzvať prijímateľa na vrátenie poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky.

V zmysle § 27a ods. 3 zák. č. 528/2008 Z. z. ak bolo na základe podnetu riadiaceho orgánu podľa § 27a ods. 2 zistené porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, riadiaci orgán (ex off) rozhodne o vrátení jeden a pol násobku sumy uvedenej vo vyzve podľa odseku 1, najviac však 100 % poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky, ak a) bola právoplatným rozhodnutím uložená pokuta za porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, alebo b) bolo zistené porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania uvedené v protokole, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania a za ktoré sa neukladá pokuta podľa písmena a).

Obdobne podľa § 27a ods. 5 zák. č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov platí, že ak prijímateľ nevráti poskytnutý príspevok alebo jeho časť na základe výzvy riadiaceho orgánu podľa odseku 4 vydannej v nadväznosti na zistenia porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania uvedené v protokole Úradu pre verejné obstarávania, ktoré mali alebo mohli mať vplyv na výsledok VO, riadiaci orgán (ex off) rozhodne o vrátení jeden a pol násobku

sumy uvedenej vo výzve podľa odseku 4, najviac však 100 % poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky.

Z ust. § 27a ods. 3 a 5 zák. č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov je teda zrejmé, že ak riadiaci orgán bezvýsledne vyzval prijímateľa na vrátenie poskytnutého finančného príspevku alebo jeho časti a boli zistené porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania s možným vplyvom na výsledok verejného obstarávania, riadiaci orgán je povinný ex offo a bez možnosti použitia akejkoľvek úvahy či moderácie rozhodnúť o vrátení až 1,5 násobku sumy uvedenej v predchádzajúcej výzve na vrátenie finančného príspevku, tj. o vrátení až 150 % sumy korekcie uvedenej vo výzve na vrátenie finančného príspevku alebo jeho časti.“

11. Podľa názoru sťažovateľky správne akty vydané na základe opätovnej administratívnej kontroly sú na základe dosiaľ uvedeného nepochybne individuálnymi správnymi aktmi – rozhodnutiami, resp. opatreniami, ktoré sa bezprostredne dotýkajú práv a právom chránených záujmov sťažovateľky, resp. do nich bezprostredne zasahujú, a na ich základe môže byť sťažovateľka ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch. Tieto správne akty preto bezpochyby môžu mať za následok vznik ujmy na subjektívnych právach sťažovateľky. Ukladajú totiž sťažovateľke povinnosť vrátiť časť nenávratného finančného príspevku v rozpore s rozhodnutím o schválení príspevku a so zmluvou o poskytnutí príspevku.

12. Sťažovateľka v ďalšom poukazuje na právne závery vyslovené najvyšším súdom v jeho uznesení sp. zn. 5 Sžf 26/2014 z 28. apríla 2016. Podľa týchto záverov správne akty, na základe ktorých je prijímateľovi nenávratného finančného príspevku určená povinnosť vrátiť časť finančného príspevku poskytnutého na základe zákona č. 528/2008 Z. z., sú spôsobilým predmetom prieskumu v správnom súdnictve, keďže správa o zistenej nezrovnalosti je nepochybne individuálnym správnym aktom, ktorým dotknutý subjekt môže byť ukrátený na svojich právach, a ako taká je spôsobilým predmetom meritórneho preskúmania v správnom súdnictve.

13. Sťažovateľka tiež zdôrazňuje, že pri absencii súdneho prieskumu týchto napádaných správnych aktov vzniká priestor pre ľubovôľu zo strany poskytovateľa dotácie, čo vytvára zároveň priestor aj pre absenciu právnej istoty na strane prijímateľa.

14. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom vyslovil porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, aby tieto uznesenia zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov konania. Sťažovateľka zároveň navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny a práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu sp. zn. 1 S 66/2017, 1 S 173/2017, 1 S 174/2017, 1 S 175/2017 z 29. júna 2017 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžfk 62/2017 z 20. júna 2019.

21. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti zistil, že sťažovateľka sa na neho opakovane obracia so skutkovo a právne takmer identickými ústavnými sťažnosťami, o ktorých už viackrát rozhodol, pričom formuloval k nim jednoznačné právne závery (pozri m. m. I. ÚS 244/2019, I. ÚS 326/2019, I. ÚS 388/2019, II. ÚS 279/2019).

22. Z takmer identickej argumentácie sťažovateľky uvedenej v ústavnej sťažnosti, ktorá je predmetom predbežného prerokovania, možno vyvodiť, že odôvodnenie napadnutých uznesení krajského súdu a najvyššieho súdu obsahovalo, čo sa týka skutkových zistení a právneho posúdenia vecí, obdobné závery, ako v iných jej veciach, ktoré už ústavným súdom boli preskúmané a rozhodnuté.

23. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd návrh na začatie konania podľa § 42 ods. 2 písm. f) odmietne podľa odseku 2 a ten istý navrhovateľ podá

ústavnému súdu ďalší návrh na začatie konania v inej veci v podstatnej časti zhodný s predchádzajúcim návrhom, ktorý možno odmietnuť z rovnakého dôvodu, rozhodnutie o jeho odmietnutí môže obsahovať zjednodušené odôvodnenie, v ktorom ústavný súd iba poukáže na skoršie rozhodnutie o predchádzajúcom návrhu na začatie konania.

24. S poukazom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd v rámci predbežného prerokovania tejto ústavnej sťažnosti plne stotožňuje s dôvodmi uvedenými vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (napr. uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 46/2019 z 5. februára 2019, sp. zn. IV. ÚS 45/2019 z 24. januára 2019, sp. zn. IV. ÚS 52/2019 z 31. januára 2019, sp. zn. I. ÚS 244/2019 zo 4. júna 2019, sp. zn. I. ÚS 326/2019 z 20. augusta 2019, sp. zn. II. ÚS 279/2019 z 22. októbra 2019) týkajúcich sa takmer rovnakých ústavných sťažností sťažovateľky, ktoré boli ústavným súdom odmietnuté z dôvodu nedostatku právomoci vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu.

25. Ústavný súd vzhľadom na už citovanú ústavnú sťažnosť bez nevyhnutnosti podrobnejšieho odôvodňovania svojich právnych záverov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) a g) zákona o ústavnom súde.

26. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu